

Piotr Wilniewicz - Konstrukcje

Pistolet maszynowy wz. 39 „Mors”

Pistolet wz. 39 Mors jest pistoletem maszynowym, przystosowanym do 9 mm naboju Parabellum. Pistolet zaprojektowany przez Piotra Wilniewczyca i Jana Skrzypińskiego. Twórcy zaprezentowali swoją konstrukcję w roku 1937. Pistolet miał zbyt dużą szybkostrzelność – 1200 strzałów na minutę – oraz zbyt duży rozrzut trafień, były też problemy z dostarczaniem naboju. Po wprowadzeniu poprawek wykonano w 1938 r. w Fabryce Karabinów prototyp, który otrzymał nazwę „Mors” (łac. śmierć). Model ten został opatentowany przez twórców. Wyniki badań prototypu nie zadowolili konstruktorów. Pistolet nadal miał zbyt dużą szybkostrzelność – 750 strz./na min.

Prowadzone w dalszym ciągu prace konstrukcyjne polegały na wydłużeniu drogi zamka, wydłużeniu lufy, zmianie położenia chwytu, zmianie sprężyny powrotnej itp. Zmiany te dały dalsze zmniejszenie szybkostrzelności i poprawę celności, ale dopiero wprowadzenie pneumatycznego opóźniacza ruchu zamka zadowolilo konstruktorów i ta trzecia wersja prototypu, po badaniach, została skierowana do produkcji. W 1939 r. zamówiono i wyprodukowano 39 egzemplarzy.

Część tych pistoletów skierowano do jednostek wojskowych. Broń była otoczona ścisłą tajemnicą i żołnierze mieli obowiązek nie dopuścić, aby wpadła w ręce wroga. Broń została tak dobrze ukryta, że mimo poszukiwań, o których donosiła prasa codzienna, m.in. „Express Wieczorny” i „Ilustrowany Kurier Codzienny”, nie została odnaleziona. Pierwszy egzemplarz Morsa otrzymano w drodze wymiany muzealnej z byłego ZSRR, a drugi pozyskano jako depozyt z Budapesztu.

Dane techniczne:
długość całkowita – 970 mm
długość lufy – 300 mm
masa – 4.25 kg
magazynek – 25 naboju

Pistolet maszynowy Mors, o numerze fabrycznym 13, wypożyczony przez Muzeum Wojskowości w Budapeszcie. Ekspонат jest przechowywany w Bydgoskim Muzeum Wojsk Lądowych. Drugi egzemplarz Morsa, o numerze 38, znajduje się w Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie (dar b. ZSRR).

Oba egzemplarze nie są kompletne. Nr 19 nie ma magazynka i zamka, a nr 38 nie ma oryginalnej lufy i magazynka.

Zdjęcia Jacek Matuszak. Zamieszczono za zgodą Wojskowego Centrum Edukacji Obywatelskiej.